

کتابخانه و موزه ملی ملک؛ نماد برجسته موقوفات فرهنگی کشور

میراث‌داری آستان قدس رضوی در پایتخت

در منطقه تاریخی تهران در نزدیکی میدان امام خمینی، نمونه‌ای از میراث فرهنگی و تاریخی ایران معاصر ایران قرار دارد که دیدنش هر تماشاگری را سر ذوق می‌آورد: «موزه و کتابخانه ملی ملک» میراث ماندگار زنده یاد «حاج حسین ملک» که نامش چون ستاره‌ای تابان در قلب تاریخ موقوفه‌های معاصر ایران می‌درخشد؛ کسی که تمامی دارایی خود را در سال ۱۳۱۶ خورشیدی وقف «آستان قدس رضوی» کرد.

رایبدا کرد و در مدت ۱۵ روز اقامت‌مان از روی آن نسخه‌ای برای خود نوشتم». کتابت این دیوان آتش اشتیاقی در دل حاج حسین جوان شعله‌ور کرد و از آن پس وی به جمع‌آوری نسخ خطی و ایجاد کتابخانه همت گمارد. او با جمع‌آوری نسخه‌های خطی و مجموعه‌های شخصی به گسترش کتابخانه پرداخت. بنیانگذار کتابخانه ملک در انتخاب کتاب هادقت بسیار داشته است. در جای دیگری از آن مصاحبه عنوان می‌کند که «کتاب‌ها را تا نخواندم به کتابخانه تحویل ندادم».

وقف برای امام مهربانی‌ها

«کتابخانه ملی ملک» که در سال ۱۲۸۷ خورشیدی در مشهد پا گرفت، پس از گذشت «حاج محمد کاظم ملک التجار»، پدر حاج حسین، به خانه پدری او در بازار بین الحرمین تهران منتقل شد. در آبان سال ۱۳۱۶ خورشیدی،

موقوفه‌ای بزرگتر از سوئیس

موقوفات حاج حسین آقا ملک در دو شهر تهران و مشهد از جمله بزرگترین و پر تعدادترین موقوفات آستان قدس رضوی است که اگر به فهرست موقوفات آستان قدس از زمان صفویه تا کنون بنگریم، درمی‌یابیم که هیچ موقوفه‌ای، چه از نظر کمی و چه کیفی، به اندازه این موقوفات نبوده است؛ آنگونه که به گفته واقف آن، از وسعت کشور سوئیس هم بیشتر است (مرتضوی، ۱۳۹۱: ۶۳).

تأسیس کتابخانه ملی ملک

حاج حسین ملک در باره انگیزه‌اش از تأسیس کتابخانه در مصاحبه‌ای گفته است: «در سال ۱۳۱۷ هجری قمری که به اتفاق مرحوم پدرم حاج محمد کاظم ملک التجار برای دیدن املاک خراسان به مشهد رفتیم، در بازگشت، مدتی میهمان نیرالدوله حاکم نیشابور بودیم. من در آنجا نسخه‌ای از دیوان ابن یمن